TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

LAUSUNTO
THL/819/4.00.02/2018

Henrik Elonheimo

23.4.2018

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Valiokuntakanslian sihteeri Tiikka Suhonen

Lausuntopyyntönne Liikenne- ja viestintävaliokunta keskiviikko 25.04.2018 klo 11:30 / HE 147/2017 vp

Valmius toimia sovittelevana elimenä yksityisteitä koskevissa riita-asioissa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta asiasta. Lakisääteistä sovittelutoimintaa sääntelee **Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta** (9.12.2005/1015). Lakisääteisen sovittelun piirissä voidaan sovitella rikosasioiden lisäksi myös riitoja. Sovittelulain mukaan sovittelu voi kohdistua myös sellaisiin riita-asioihin, joissa ainakin yksi osapuoli on **luonnollinen henkilö**. Muu kuin rikokseen perustuvaa vahingonkorvausvaatimusta koskeva riita-asia voidaan ottaa soviteltavaksi vain, jos riita sen kohde ja asiassa esitetyt vaatimukset huomioon ottaen on **vähäinen**. Riitojen sovittelusta on soveltuvin osin voimassa, mitä rikosasian sovittelusta säädetään. (1§) Kun sovittelutoimisto päättää sovittelun aloittamisesta, se arvioi, soveltuuko asia soviteltavaksi. Riita-asian osalta tulee lisäksi arvioida, onko asian käsittely sovittelussa **tarkoituksenmukaista**. (15§)

Riita-asioita on tällä hetkellä hyvin vähän rikoksiin verrattuna (esimerkiksi vuonna 2016 lakisääteiseen sovittelupalveluun ohjattiin 12 496 rikos- ja 621 riita-asiaa). Tieriitojen sovittelun keskittäminen THL:n tarjoaman sovittelupalvelun edellyttäisi enemmän resursseja henkilöstön palkkaamiseen. Tieriidat ovat haastava asiatyyppi, koska niihin liittyy usein useampia henkilöitä kuin perusmuotoiseen sovitteluun. Sovittelijoina toimivat pitkälti vapaaehtoiset, joita koko maassa on noin 1200; ammattihenkilöstöä on vain noin 100. Vapaaehtoissovittelijoiden peruskurssi ei välttämättä anna riittäviä valmiuksia haastavampien riitatapausten käsittelyyn. Sovittelu toimii rajallisen valtionavun varassa. Tänä vuonna valtionapu on 6 850 000 euroa koko maan kattavan laadukkaan sovittelupalvelun tarjoamiseen. Juttumäärien yleisen kasvun takia on haasteita saada valtionapu riittämään.

Tämänhetkisessä tilanteessa THL katsoo, ettei lakisääteisellä sovittelupalvelulla ole toiminnallisia eikä taloudellisia edellytyksiä laajamittaiseempaan sovittelupalvelujen tuottamiseen yksityisteitä koskevissa riita-asioissa.

Pääjohtaja Juhani Eskola

Johtaja Anneli Pouta